

Sport samen doen
en beleven

Breedtesportproject
Middelburg / Vlissingen

Februari 2003

Voorwoord

Sport samen doen en beleven

Het ministerie van VWS heeft de Stimuleringsregeling Breedtesport in het leven geroepen, die gemeenten in staat stellen om het lokale breedtesportbeleid te versterken. De gemeenten Vlissingen en Middelburg hebben besloten gezamenlijk de Stimuleringsregeling Breedtesport uit te voeren met ingang van 1 januari 2004 voor een periode van 6 jaar.

Gebleken is dat beide gemeenten veel overeenkomsten hebben op het gebied van de projectonderdelen. Dit heeft tot gevolg dat doelmatig kan worden samengewerkt. Dit is niet vreemd als u ziet dat beide gemeenten aan elkaar grenzen met vrijwel dezelfde structuren op het gebied van het verenigingsleven.

Door samenwerking moeten beide gemeenten in staat zijn de lokale sport te versterken in de komende jaren. Ook moet gestreefd worden naar samenwerking op aangrenzende beleidsterreinen met verschillende partners om zodoende de mogelijkheden van sport optimaal te benutten. Voor beide gemeenten wacht een nieuwe uitdaging.

De heer A.A. de Vries
Wethouder Sport Middelburg

Mevrouw L.C. Poppe-de Looff
Wethouder Sport Vlissingen

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Algemene inleiding	5
2. De regionale situatie	6
2.1 Middelburg in vogelvlucht	6
2.2 Vlissingen in vogelvlucht	10
3. Het breedtesportproject	14
3.1 Aanpak en werkwijze	14
3.2 Missie en doel	14
4. De projectonderdelen	15
4.1 Versterking sportinfrastructuur	15
4.2 Belangenbehartiging	15
4.3 Jeugdsport en bewegingsonderwijs	15
4.4. Ouderensport	15
4.5 Sportbuurtwerk	15
4.6 Sportstimulering	15
5. Verwachtingen op termijn	16
6. De projectorganisatie	17
6.1 Voorwaarden binnen de uitvoering	17
6.2 Aansturing van dit project	17
7. Begroting project	18
Dekkingsplan	18
8. De deelprojecten	19
Project 1	19
Project 2	20
Project 3	21
Project 4	22
Project 5	23
Project 6	24
Bijlage 1 Knelpunten sportverenigingen	25
Bijlage 2 Sport en bewegen voor ouderen	26
Bijlage 3 Kerngegevens	27

1 Algemene inleiding

Sport is een fenomeen geworden waar de lokale overheid niet omheen kan. Sport is vandaag de dag namelijk een belangrijk onderdeel van onze samenleving. De vele vormen van sportbeoefening, die tegenwoordig mogelijk zijn, maakt dat sport voor nagenoeg iedereen een belangrijke ontmoetingsplaats is en bovendien iets waardevols biedt. Steeds meer mensen willen sporten. Sporten die tot op hoge(re) leeftijd beoefend kunnen worden en waar het plezier in het bewegen en de gezondheid centraal staan, worden populairder. Een lichte verschuiving laat zich zien van teamsporten naar individuele sport- en bewegingsactiviteiten, passend bij het flexibele leefpatroon van de mensen.

Sport heeft dus belangrijke en waardevolle elementen in zich. Deze waarden kunnen als volgt worden weergegeven:

- sport en bewegen is goed voor de gezondheid, draagt bij tot zelfontplooiing, doorzettingsvermogen, vriendschappen en sociale contacten. Sport inspireert, ontroert, vormt mensen en leert ze omgaan met winnen en verliezen. Vooral voor de doelgroepen kinderen, jongeren en ouderen zijn hier belangrijke resultaten te halen, want naast de mogelijkheden voor zelfontplooiing heeft de sport ook een vormende waarde.
- sport is in diverse opzichten te zien als een leerschool waar aandacht besteed wordt aan psychologische (samenwerkingsvermogen, doorzettingsvermogen), organisatorische (zelfwerkzaamheid, bestuur), morele (verantwoordelijkheidsbesef, fairplay) en fysieke aspecten. Mensen leren door sport de eigen grenzen kennen, zich ergens in te bekwamen en zich te meten met anderen; men leert te winnen en te verliezen en daardoor ook het respect voor de ander te ontwikkelen.
- sport bevordert integratie en deelname van burgers. Sport heft ook sociaal isolement op. De raakvlakken van sport op andere maatschappelijke gebieden zijn dan ook veelomvattend: onderwijs, jeugd, ouderen, minderheden, recreatie, economie, werkgelegenheid en gezondheid zijn beleidsterreinen waar sport onlosmakelijk mee verbonden is.
- sport draagt bij aan een algemeen lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden, waarbij de een actieve leefstijl wordt bevorderd.

2 De regionale situatie

2.1 Middelburg in vogelvlucht

Middelburg is een aantrekkelijke stad, met aantrekkelijke voorzieningen en een aantrekkelijk leefklimaat. Aantrekkelijk om in te wonen, leven, aantrekkelijk om te bezoeken, of te recreëren. Een stad voor ruim 45.000 inwoners. Middelburg biedt werk. Bijna 23.000 mensen hebben er hun dagelijks werk in de meer dan 3.000 ondernemingen die er zijn gevestigd. Middelburg biedt mensen een toekomst. Ruim 10.000 kinderen en jongeren gaan er naar de basisschool of het voortgezet onderwijs. Middelburg wil cultuurstad zijn en heeft dan ook een dijk van een bibliotheek, een mooi cultuurhistorische binnenstad, een schouwburg met een brede programmering, een sfeervol filmtheater en de Vleeshal die landelijk hoge ogen gooit. Er is een bloeiend vrijwilligersleven: één op de vier Middelburgers doet vrijwilligerswerk. Je kunt hier prachtig wonen. Met de zee, strand en duinen binnen handbereik. Het is niet voor niets dat Zeeland steeds vaker als ideale plek voor het opvoeden van kinderen wordt genoemd.

Stedelijk sociaal beleid ¹

Net als veel andere gemeenten heeft de gemeente Middelburg de afgelopen 10 jaar een omslag gemaakt in haar welzijnsbeleid. In dat proces groeit het oorspronkelijke 'welzijnsbeleid' uit naar het veel bredere 'stedelijk sociaal beleid'. Het stedelijk sociaal beleid overkoepelt de sectoren welzijn, volksgezondheid, openbare orde en veiligheid, onderwijs, cultuur, wijkbeheer en sport. In 2001 is een uitgebreide inventarisatie gemaakt van de sociale infrastructuur van Middelburg aan de hand van thema's ². Vanuit de verschillende sectoren worden of zijn al plannen gemaakt, nota's geschreven, projecten geïnitieerd. Voor elk thema worden voorstellen gedaan hoe het bestaande beleid een duwtje in de rug kan worden gegeven. Het resultaat is een ontwikkelingsplan voor de komende vier jaar (2002 – 2005). Hiervoor is gekozen omdat een horizon van 30 jaar te lang is. Elke vier jaar zal het ontwikkelingsplan worden bijgesteld, zodat het weer actueel is.

Bevolkingsaantallen

De "kwaliteitsatlas Middelburg 2030" constateert dat Middelburg langzaam aan het vergrijzen is, bovendien daalt het aantal jonge inwoners als gevolg van een vertrekoverschot. Jongeren trekken weg omdat ze voor hun vervolgopleiding niet in Zeeland terecht kunnen. Vervolgens vinden zij ook werk buiten Zeeland en keren niet meer terug. Recente bevolkingsprognoses van de Provincie Zeeland laten zien dat er behalve in de leeftijdsgroep van 15 – 23 jaar ook een vertrekoverschot dreigt in de leeftijdsgroep van 25 – 34 jaar. Dit is niet alleen ernstig vanwege het vertrek van deze leeftijdsgroep zelf, maar als gevolg hiervan zal ook het aantal jonge kinderen dalen. Behalve een krachtig werkgelegenheidsbeleid zijn ook goede voorzieningen voor kinderen en jongeren van belang. Jonge hoog opgeleide mensen zijn ondervertegenwoordigd in Middelburg. Bedrijven hebben moeite om hoger gekwalificeerd personeel aan te trekken. Als mensen overwegen om in Middelburg of omgeving een baan te zoeken willen ze dat er ook voor hun kinderen goede voorzieningen aanwezig zijn en dat ze op een goede veilige manier kunnen opgroeien.

---

¹ Bron: tweede rapportage Stedelijk Sociaal Beleid Middelburg. In deze rapportage wordt aangegeven welke concrete investeringen en maatregelen de gemeente Middelburg wil inzetten in de komende jaren. Het beleid (de eerste rapportage van december 2001) is bijgesteld naar de politieke wensen, zoals vastgelegd het Raadsprogramma 2002-2006 en uitgesproken in de Raadsvergadering van 4 november 2002.

² Deze thema's zijn: Vrije tijd, Minderheden, Jongeren, Onderwijs, Ouderen, Gezondheidszorg, Gehandicapten, Werkgelegenheid, Werkloosheid en minimabeleid, Veiligheid, Wonen, Woonomgeving en Leefbaarheid.

Wijkontwikkeling

Het wijkbeheer in Middelburg wordt uitgebouwd tot wijkontwikkeling. De gemeente onderzoekt nu de invulling. Hoofdpunt hierin vormt het opstellen van een kwaliteitsatlas voor de wijken. Deze wordt samen met bewoners opgesteld en vervolgens uitgevoerd. De rol van de wijkwethouder wordt aanmerkelijk versterkt. Samen met de wijkambtenaar krijgt deze mandaat en (toegang tot) budget. Hiermee kunnen zijn in samenspraak met bewoners problemen aanpakken en initiatieven direct honoreren.

Vrijwilligerwerk³

Slechts 47% van de vrijwilligerorganisaties in Middelburg heeft alleen haar eigen gemeente als werkgebied. Zij organiseren zich ook provinciaal en stadsgewestelijk. Ongeveer 11% van de vrijwilligers is jonger dan 25 jaar, zij zijn vooral in de sportsector actief. Het vrijwilligerbestand blijkt behoorlijk stabiel te zijn. Het merendeel blijkt bij een koepelorganisatie te zijn aangesloten. Zij hebben behoefte aan ondersteuning door cursussen, soepele subsidieregelingen, collectieve verzekeringen en een vacaturebank. De gemeente wil een stimulerende en voorwaardenscheppende rol in het vrijwilligerwerk. Zij heeft dat in 1997 gerealiseerd door een start te maken met die vacaturebank. Ook heeft de gemeente op grond van de Tijdelijke Stimuleringsmaatregel Vrijwilligerswerk subsidie aangevraagd en gekregen. Zij gaat de komende jaren inzetten op verdere ondersteuning van de pure vrijwilligersorganisaties (hulp bieden aan vrijwilligersorganisaties bij het werven van nieuwe vrijwilligers; administratieve werkplek beschikbaar stellen waar vrijwilligers (eventueel) kosteloos gebruik kunnen maken van allerlei faciliteiten; het bieden van hulp bij specialistische kennis en informatievragen vanuit de vrijwilligerscentrale)

Sportbeleid

In de integrale sportnota "Over de volle breedte"⁴ legt Middelburg een zwaarder accent op de maatschappelijke betekenis van sport. Door middel van een voorwaardenscheppend, stimulerend en ondersteunend beleid wil de gemeente deelname aan en de kwaliteit van het sportaanbod in verenigingsverband en binnen andere georganiseerde verbanden bevorderen, waardoor de maatschappelijke functies van sport optimaal benut worden.

Jeugdbeleid

In Middelburg bestaat al geruime tijd de behoefte om meer samenhang te brengen in het jeugdbeleid⁵. Er gebeurt veel in Middelburg voor de jeugd. Er zijn tal van voorzieningen waar jongeren gebruik van maken of die voor hen van belang zijn. Verder zijn de laatste jaren nieuwe ontwikkelingen in gang gezet. De Brede School in Middelburg-Zuid geeft de mogelijkheid om tal van activiteiten en voorzieningen voor jongeren te koppelen en op elkaar af te stemmen. In samenwerking met de gemeente Veere is het Jongeren Informatie Punt (voorheen JAIB) in de Zeeuwse Bibliotheek ondergebracht. Het project Homestart Walcheren en het Opvoedbureau zijn inmiddels gestart. Een speelruimteplan voor de hele gemeente is ontwikkeld, via het Regionaal Meld en Coördinatiepunt vindt trajectbegeleiding plaats die moet voorkomen dat jongeren vroegtijdig uitvallen.

---

³ Nota 'Op vrijwillige basis' november 1997

⁴ 'Over de volle breedte' – kaders voor het sportbeleid in Middelburg februari 2000

⁵ Nota Jeugdbeleid Middelburg 16 oktober 2000

Jeugdmonitor

Voor de onderbouwing van het jeugdbeleid is het van belang te beschikken over goede kwantitatieve en kwalitatieve gegevens (demografische ontwikkeling, spreiding over de wijken, het gebruik van en de behoefte aan voorzieningen, de mening van gebruikers, schoolloopbanen, werkgelegenheid, criminaliteit). Een groot aantal gegevens is aanwezig maar zit verspreid, zowel binnen de gemeente als bij instellingen. Scoop (het Zeeuws Instituut voor Welzijn, Zorg en cultuur) heeft de jeugdmonitor ontwikkeld, gefinancierd door de provincie. Naast het bijeenbrengen van bestaande statistische en onderzoeksgegevens vormt het uitvoeren van nieuwe onderzoeken en het toepassen van interactieve vormen van informatieverwerking onderdeel van de monitor.

In oktober 2000 is het ontwerp voor de jeugdmonitor verschenen (Scoop, 2000). Daarin zijn de inhoud, ontwikkeling en randvoorwaarden globaal vastgelegd. Najaar 2000 zijn de provinciale en lokale overheden akkoord gegaan met dit ontwerp. Per 1 januari 2001 is het project van start gegaan.

Het eerste jaar van de jeugdmonitor kenmerkte zich door de fase waarin het project zich bevond: 'pionieren'. Dit resulteerde in een tastbaar resultaat met de presentatie van de website op 17 januari 2002. Het tweede jaar kenmerkte zich door het uitbouwen van het gegevenspakhuis, verbeteringen aan de website, het nader vorm geven aan het partnership, en de ontwikkeling van PR & communicatie. In dit jaar is tevens door het SCO Kohnstamm Instituut een eerste meting verricht in het kader van de externe evaluatie. Het derde jaar 2003 van de jeugdmonitor staat, naast verdere implementatie en bijsturing van de ontwikkelde instrumenten, in het teken van 'toetsing'.

Brede School

De Brede-Schoolactiviteiten (niet noodzakelijk in één gebouw), gericht op samenhang en samenwerking tussen organisaties waar kinderen tot 12 jaar mee te maken hebben, zullen gefaseerd wijksgewijs verder worden ontwikkeld. De school ontwikkelt geen eigen kinderopvang, maar werkt samen met een instelling voor kinderopvang om ouders een aanbod te doen. Het zelfde geldt voor de sportactiviteiten die vanuit de school worden opgezet. Een sportbuurtwerker aangesteld bij Sport Zeeland (de Zeeuwse Sportraad) ontwikkelt in samenwerking met sportverenigingen sportactiviteiten in en rond de school.

WhoZnext

De meeste jongeren zijn tevreden over de sportmogelijkheden in Middelburg. Regelmatig komt de behoefte aan verharde trapveldjes naar voren. De bestaande openbare veldjes zijn volgens jongeren of te nat of ze zijn door honden vervuild. Dit beeld komt ook naar voren uit het leefbaarheidsonderzoek dat in Middelburg-Zuid is uitgevoerd. Met name de jongeren in de jeugdhonken geven aan dat zij in eerste instantie kiezen voor een goede voorziening in de wijk, pas dan voor een centrale voorziening in de binnenstad. Zij willen zelf de handen uit de mouwen steken om met een eigen budget een eigen honk op te knappen en activiteiten te organiseren.

Middelburg wil vanuit een positieve benadering blijven investeren in de jeugd en jongeren. Medio 2003 zullen daarom projecten worden opgestart voor en door de jeugd van 12 - 18 jaar om dit te realiseren.

Gezondheidsbeleid

Uit de Walcherse gezondheidsenquête is gebleken dat de ervaren (geestelijke en lichamelijke) gezondheid in bepaalde Middelburgse wijken slecht scoort. Met andere woorden: men voelt zich daar ongezonder dan in andere wijken. De gezondheidsnota ⁶ geeft aan dat meer bewegen een manier is om zowel geestelijke als lichamelijk gezondheid te stimuleren. Drie Walcherse gemeenteraden zijn in 1998 een gezamenlijk traject gezondheidsbeleid gestart. Als belangrijk speerpunt is opgenomen dat meer bewegen een belangrijk middel is voor het vergroten van de lichamelijke en psychische gezondheid van de inwoners (naast andere maatregelen als het verbeteren van de leefomgeving). Zij willen dit bewerkstelligen door een gerichte inspanning tussen gemeente, arbodiensten, werkgevers⁷, uitkeringsinstanties, sport en beweeginstanties en beroepskrachten. Als bijzondere voorwaarde geldt dat per wijk of doelgroep wordt aangesloten bij reeds bestaande netwerken, voorzieningen of activiteiten.

Ouderen

Middelburg heeft te maken met een 'dubbele' vergrijzing. Het ouderenbeleid is gericht op de handhaving van de eigen zelfstandigheid en op een krachtige invloed van ouderen op de beleidsontwikkeling en besluitvorming. Een ruime meerderheid van ouderen neemt zelf nog actief deel aan allerlei activiteiten, waarbij de gezelligheid duidelijk voorop staat. Wat men mist om nog actiever bezig te zijn, zijn zwemvoorzieningen en kaartclubs in de directe omgeving ⁸. Het onderhouden van de gezondheid is voor ouderen extra belangrijk. Vrij eenvoudige lichamelijke beweging als dagelijks een half uur wandelen draagt substantieel bij aan het voorkomen van gezondheidsproblemen. Bijkomend voordeel is dat beoefenen van sport & spel ook bijdraagt aan maatschappelijke deelname, ook een gezondheidsbevorderende factor. In 2001 is het Galm-project in de Magistraatwijk, Arnemuiden en Nieuw- en Sint Joosland gestart. Dit als proef en met de achterliggende bedoeling het project t.z.t. te verbreden over de hele stad. Voor het project was, zeker in de beginfase, veel belangstelling. Nu zijn er 60 deelnemers, verspreid over 5 groepen. Inmiddels is een tweede project gestart met twee groepen (30 deelnemers). Daarnaast zijn er op het terrein van sport en bewegen voor ouderen nog andere activiteiten, aangeboden door de Stichting Welzijn Ouderen Middelburg (SWOM) en enkele sportverenigingen. Ouderen willen ook met andere (jongere) leeftijdsgroepen in aanraking komen. Het voorzieningenaanbod moet zo worden georganiseerd dat 'spontane' ontmoetingen tussen generaties ontstaan. Daarbij wordt recht gedaan aan het inhoudelijk uitgangspunt: algemeen, wat algemeen kan.

Gehandicaptenbeleid

De gemeente Middelburg heeft samen met beide Walcherse buurgemeenten (Vlissingen en Veere) een nota Gehandicaptenbeleid opgesteld ⁹. Hierin worden de kaders geschetst voor toekomstig beleid. Sport en recreatie maken een essentieel onderdeel uit van die nota. Als uitgangspunt voor beleid is genomen de VN Standaard Resolutie ¹⁰. Onderschreven wordt dat inclusief beleid de basis moet zijn voor verder handelen; dit wil zeggen dat de regelingen en voorzieningen zo getroffen worden dat alle burgers, met en zonder handicap, hiervan gebruik kunnen maken. Inmiddels is een project sport en bewegen voor mensen met een chronische aandoening en/of lichamelijke handicap gestart, het zgn. Scala-project. Het aantal deelnemers bedraagt 17.

2.2 Vlissingen in vogelvlucht

Vlissingen is bruisend als de branding. De fraaie boulevards zijn bekend in heel Nederland. De stad ligt in Zeeland op de plek waar de Westerschelde Noordzee wordt. Hier vindt de beloodsing plaats van grote zeeschepen. Dit vormt vanaf de boulevards een immer boeiend schouwspel. De Vlissingse boulevards zijn uniek, vooral bij storm! Velen kennen Vlissingen ook uit de geschiedenislessen als de stad die zich als eerste onttreed van het Spaanse juk (1572). De bekendste Vlissinger aller tijden is en blijft natuurlijk Michiel de Ruyter. Zijn standbeeld staat op de naar hem genoemde boulevard en herinnert aan zijn vele heldendaden tijdens zeeslagen in de 17e eeuw. Maar Vlissingen is meer dan alleen een stad met een rijke geschiedenis...

---

⁶ Nota gezondheidsbeleid 2000 Walcheren 'Walcheren gezond, houden zo' – p.11

⁷ Extra aandacht voor werknemers lijkt gerechtvaardigd uit onderzoeksresultaten van het TNO. Waar de werksituatie het dagelijkse leven domineert is blijkbaar minder gelegenheid voor bewegen.

⁸ Nota Ouderenbeleid Middelburg, pagina 17

⁹ Nota Gehandicapten Inclusief beleid op Walcheren 2001-2004, Vlissingen, Middelburg, Veere, januari 2001

¹⁰ Verenigde Naties: Standaardregels betreffende het bieden van gelijke kansen voor gehandicapten, Resolutie 48/96.

Stadscoers 2010¹¹

Het proces *Stadscoers 2010* kiest er voor om burgers een actieve rol te laten spelen. In een aantal debatten - in 1998 gehouden rond de thema's vervoer en verkeer, zorg en welzijn, wonen, werken - is ook tal van 'sportieve' richtlijnen op een rij gezet:

- in het onderwijs moet sport en bewegen meer plaats krijgen
- jeugd moet meer speelruimte krijgen voor sport en bewegen.
- er moet worden ingespeeld op nieuwe manieren van bewegen
- er moet meer aandacht zijn voor de ontwikkeling van een 'bewegingsgezinde populatie'
- veel burgers van 65 jaar en ouder hebben behoefte aan gevarieerde recreatiemogelijkheden.
- het systeem van veilige en vrij liggende fietspaden tussen het centrum en de verschillende woonwijken moet worden uitgebreid.

Bevolkingsaantallen

Uit een vergelijking van kengetallen in Vlissingen blijkt duidelijk dat het percentage jeugdigen in de leeftijdsgroep 0-19 jaar daalt, terwijl de percentages in de leeftijdscategorie 50-64 en 65 jaar en ouder stijgen. Hieruit valt te concluderen dat de ontgroening en vergrijzing van de bevolking (ook) in Vlissingen doorzet. De jaarcijfers over 2000¹² staven deze trend opnieuw, met een voortzettende verwachting tot 2010. De cijfers over de Zeeuwse situatie tonen een vergelijkbare ontwikkeling aan die wordt bevestigd in onderzoek van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW).

Sportraad Vlissingen

Al sinds 1954 heeft Vlissingen een Sportraad. Haar taken en bevoegdheden zijn in 1997 vastgelegd in een verordening¹³ en een reglement van orde. Haar werk is zowel adviserend als beherend van aard. Zij belegt regelmatig bijeenkomsten met de 63 aangesloten sportverenigingen. In de Sportraad hebben zitting vertegenwoordigers uit de georganiseerde sport en de beleidsmedewerker Sport. De Wethouder Sport is adviserend lid van de Sportraad.

Sportdebatten

Het debat over *'Vlissingen als gezonde stad'* heeft in 1999 zowel duidelijke wensen en behoeften als kansen naar voren gebracht voor lokaal sportbeleid. Er is een breed draagvlak op een aantal uitgangspunten, namelijk: sport heeft een maatschappelijke functie en raakt dus ook aan lokaal sociaal beleid; sport moet meer gestimuleerd worden; voor verenigingen kan samenwerken winst opleveren; de lokale overheid heeft een regierol in de samenwerking tussen verschillende betrokken partijen; sportopvoeding moet jong beginnen; sportverenigingskader moet ondersteund worden om professioneler te kunnen werken. De Sportraad Vlissingen heeft de conclusies onderschreven door het uitbrengen van een sportnota¹⁴.

Wijkontwikkeling

De analyse van het Middengebied heeft laten zien dat er op het gebied van wonen en leefbaarheid nog veel moet gebeuren. Het inkomensniveau in de wijk is het laagste van heel Vlissingen. Het gebied kent het hoogste percentage uitkeringsgerechtigden van Vlissingen, het hoogste percentage allochtonen, ontvangers van huursubsidie en werkzoekenden. Het Middengebied is aldus een verzamelplaats geworden van groepen met beperkte keuzemogelijkheden. De gemeente en de corporaties in Vlissingen willen het Middengebied ingrijpend vernieuwen. (Wijkvisie Middengebied Vlissingen, OTB, 2002).

Vrijwilligerwerk

Vlissingen kent volgens een vorig jaar gehouden onderzoek tussen de negen- en zestienduizend vrijwilligers. De gemiddelde leeftijd is 52 jaar, eenderde van de vrijwilligers is zestig jaar of ouder. Tweederde van hen is vrouw. Bijna zestig procent is vier uur per week kwijt aan vrijwilligerswerk. De grootste groep is werkzaam in de zorg- en hulpverlening, gevolgd door de sport.

De gemeente Vlissingen gaat meer doen voor vrijwilligers op het gebied van financiële ondersteuning, een collectieve Wettelijke Aansprakelijkheids- en Ongevallenverzekering én duidelijkere subsidieregels. Dat blijkt uit de Conceptnotitie Vrijwilligersbeleid 2002-2005. Spin in het web moet een nog op te richten Steunpunt Vrijwilligerswerk Vlissingen worden. Dat coördinatiepunt zal onder andere advies en informatie geven over beleidsplannen, modelcontracten en taakomschrijvingen van vrijwilligers.

¹¹ Bron: slotdocument *Stadscoers 2010* Vlissingen (1998)

¹² Bron: Statistisch Jaarboek 2000 Stadsgewest Vlissingen

¹³ Verordening Sportraad Vlissingen 1997

¹⁴ Sport doen en beleven – sportnota Vlissingen 2002. Deze sportnota schetst van kaders voor een integraal sportbeleid in Vlissingen voor de komende 10 tot 15 jaar.

Jeugdbeleid

Eén op elke drie Vlissingers is jonger dan 25 jaar. Voor hen is een praatplan gemaakt. Het gaat over de toekomst van de ruim 13.000 jongeren in Vlissingen van 0 tot 25 jaar. Om te zorgen dat iedereen het kan volgen en er op kan reageren is er op de gemeentelijke website een jeugdpagina. Een voorproefje was er al tijdens het jeugddebate op de website Vlissingen Beter. Dit alles onder het motto: niet alleen praten maar ook doen!

En greep uit de ambities ¹⁵:

Samen met verenigingen, buurt en clubhuiswerk en jeugd- en jongerenwerkers gaan we een toegankelijker aanbod realiseren. Dat kan door activiteiten te organiseren waarvoor je niet perse lid moet zijn van een vereniging. Ook gaan we de scholen een bredere functie geven. Club en buurthuisactiviteiten, die subsidie van ons krijgen willen we aan voorwaarden laten voldoen over de openingstijden en doelgroepen. Hierdoor moet het club- en buurthuis bijvoorbeeld ook in de vakanties open zijn. Hiervoor gaan we het subsidiebeleid van de gemeente aanpassen. Verenigingen en stichtingen krijgen bijvoorbeeld alleen geld (subsidie) als ze ook daadwerkelijk activiteiten voor jongeren organiseren. We willen verenigingen, scholen en buurt- en clubhuizen stimuleren om bepaalde activiteiten gezamenlijk uit te voeren. Op die manier kunnen we geld en ruimtes beter benutten.

Open wijk School

In het schooljaar 1999-2000 hebben de basisscholen 'Het Vlot', 'St. Jozef' en 'Ravenstein' in het Middengebied een start gemaakt met het vorm geven van de Open Wijksschool (de Vlissingse term voor Brede School). De Open Wijksschool staat voor een integrale samenwerking met tal van partners, die gezamenlijk hun beste beentjes voorzetten om de jeugd van Vlissingen optimale ontwikkelingskansen te bieden. De school kan het niet meer alleen aan: alom wint het besef dat een gezamenlijke inspanning van onderwijs en andere maatschappelijke welzijnsinstellingen een duidelijke meerwaarde kan opleveren. De samenwerking moet voor alle bewoners van het Middengebied een meerwaarde creëren. (Nota Open Wijksschool Vlissingen, 2000).

Sportklas

Scholengemeenschap Scheldemond in Vlissingen is in 2003 gestart met een sportklas. De brugklassers in deze speciale klas krijgen in plaats van drie uur Lichamelijke Opvoeding, zes uur sport in de week. Daarnaast worden er ook buiten schooltijd extra sportactiviteiten gehouden voor deze leerlingen. De klassen zijn bedoeld voor alle leerlingen die gek zijn op sporten. De scholieren hoeven geen topsporters te zijn. Wel moeten ze gemotiveerd zijn. Naast sporten leren ze samenwerken, organiseren en elkaar helpen. Ze moeten bijvoorbeeld ook elkaar les geven. Verder krijgen ze theorielessen over onder meer gezondheid, blessurepreventie, hygiëne en EHBO.

WhoZnext

Wie weet beter wat een aantrekkelijk sportaanbod is voor jongeren dan de jongeren zelf. Jongeren verantwoordelijkheid en zeggenschap geven bij organisatorische en bestuurlijke zaken op sportief terrein, zorgt voor meer betrokkenheid. Redactiewerkzaamheden, hulp bij trainingen en toernooien, opzetten van evenementen en meedenken over het toekomstige sportbeleid zijn mogelijke activiteiten die in dit kader door jongeren kunnen worden uitgevoerd. Eind 2002 zijn daarom twee projecten opgestart voor en door de jeugd van 12 - 18 jaar om dit te realiseren.

Gezondheidsbeleid

Drie Walcherse gemeenteraden zijn in 1998 een gezamenlijk traject gezondheidsbeleid gestart. Als belangrijk speerpunt is opgenomen dat meer bewegen een belangrijk middel is voor het vergroten van de lichamelijke en psychische gezondheid van de inwoners (naast andere maatregelen als het verbeteren van de leefomgeving) ¹⁶. Zij willen dit bewerkstelligen door een gerichte inspanning tussen gemeente, arbdiensten, werkgevers¹⁷, uitkeringsinstanties, sport en beweeginstanties en beroepskrachten. Als bijzondere voorwaarde geldt dat per wijk of doelgroep wordt aangesloten bij reeds bestaande netwerken, voorzieningen of activiteiten.

Ouderen

---

¹⁵ Praatplan "Wie van de drie?" over de toekomst van de jeugd in Vlissingen. oktober 2002

¹⁶ Nota gezondheidsbeleid 2000 Walcheren 'Walcheren gezond, houden zo' – p.11

¹⁷ Extra aandacht voor werknemers lijkt gerechtvaardigd uit onderzoeksresultaten van het TNO. Waar de werksituatie het dagelijkse leven domineert is blijkbaar minder gelegenheid voor bewegen.

In de gemeente Vlissingen zijn er op het gebied van Sport en Bewegen voor Ouderen vele activiteiten. Deze activiteiten worden – gespreid over de stad - aangeboden vanuit de welzijnsorganisatie, sportverenigingen, fitnesscentra en fysiotherapeuten¹⁸. Ouderen in Vlissingen hebben een grote belangstelling voor deze bewegingsactiviteiten. De Meer Bewegen voor Ouderen activiteiten (MBVO) worden vooral bezocht door oudere ouderen (70 plus). Zaal- en balsporten , sportinstuiven en het particuliere aanbod (fitnesscentra) blijken aan te slaan bij de jongere ouderen (55 plus).

Gehandicaptenbeleid

De gemeente Vlissingen heeft samen met beide Walcherse buurgemeenten (Middelburg en Veere) een nota Gehandicaptenbeleid opgesteld¹⁹. Hierin worden de kaders geschetst voor toekomstig beleid. Sport en recreatie maken een essentieel onderdeel uit van die nota. Als uitgangspunt voor beleid is genomen de VN Standaard Resolutie²⁰. Onderschreven wordt dat inclusief beleid de basis moet zijn voor verder handelen; dit wil zeggen dat de regelingen en voorzieningen zo getroffen worden dat alle burgers, met en zonder handicap, hiervan gebruik kunnen maken.

---

¹⁸ 55-Plus sportief -een overzicht van sportactiviteiten voor 55-plussers in de gemeente Vlissingen – uitgave december 2000

¹⁹ Nota Gehandicapten Inclusief beleid op Walcheren 2001-2004, Vlissingen, Middelburg, Veere, januari 2001

²⁰ Verenigde Naties: Standaardregels betreffende het bieden van gelijke kansen voor gehandicapten, Resolutie 48/96.

Kenniswerf Vlissingen

De Hogeschool Zeeland (HZ), het Regionaal Opleidingen Centrum (ROC) Zeeland en de gemeente Vlissingen gaan intensief samenwerken bij het ontwikkelen van een zogenoemde kenniswerf. In oktober 2002 tekenden de partijen een intentieverklaring. De naam 'Kenniswerf' is ook vastgelegd als internetdomeinnaam. Beide onderwijsinstellingen maken ook een masterplan herhuisvesting voor de technische en nautische sectoren van het middelbaar en voor alle sectoren van het hoger beroepsonderwijs. Het wordt onderdeel van een 'campusachtige' kenniswerf waar naast onderwijsvoorzieningen ook ruimte is voor studentenhuisvesting en sport- en welzijnsvoorzieningen.

3 [breedtesportproject](#)

3.1 Aanpak en werkwijze

In beide gemeenten is er uitvoerig overleg gevoerd met betrokken partijen en belanghebbenden. Al in een eerder stadium zijn onderzoeken en enquêtes uitgevoerd, onder andere door de Zeeuwse Provinciale Sportraad. Veel landelijke gegevens en trends zijn bevestigd in de lokale situatie van de beide gemeenten. Ze leverden al direct goede handvatten op voor invulling van het Breedtesportproject.

3.2 Missie en doel

De algemene – door VWS gestelde - doelstellingen van een Breedtesportproject zijn verbetering van het lokale sport- en bewegingsaanbod met een langdurend effect; het inzetten van sport als middel in de oplossing van een aantal maatschappelijke problemen; het bevorderen van samenwerking tussen verschillende beleidssectoren en sportaanbieders en de vergroting van sportdeelname door verschillende doelgroepen.

De missie van het sportbeleid in beide gemeenten is dat sport, spel en bewegen bijdragen aan gezonde leefbare wijken, het bevorderen van het welbevinden van burgers en het stimuleren van de sociale bindingen. Het breedtesportproject is er op gericht om een brede kwalitatieve en kwantitatieve impuls te geven aan het sport en bewegingsklimaat binnen de beiden gemeenten. Er wordt gestreefd naar een gelijkmatige verdeling van sport- en bewegingsactiviteiten over de kernen van de gemeente. Na de projectperiode moet de continuïteit gewaarborgd blijven.

De gemeente Vlissingen en Middelburg willen een lokale bijdrage leveren aan de breedtesportdoelstellingen door:

3.2.1 Ondersteuning

- bij de opleiding van sporttechnisch kader
- bij de ontwikkeling van goed opleidingsbeleid in relatie tot (gemeentelijk) vrijwilligerbeleid en continuïteit.
- bij de bestuurlijke samenwerking tussen sportverenigingen ter verhoging van de efficiency en kwaliteit van het sportaanbod.
- bij de integratiemogelijkheden van ouderen, mensen met een handicap of chronische aandoening of mensen met andere redenen voor beperkte sportmogelijkheden binnen de georganiseerde sport (sportverenigingen) en anders-georganiseerde sport (bijvoorbeeld ouderensport).

3.2.2 Sportstimulering

- het stimuleren van sportdeelname van jeugd en jongeren door samenwerking tussen sportaanbieders en scholen (onder ander in het kader van voorschoolse, naschoolse en buitenschoolse opvang en brede school).
- het bevorderen van goed (voorbereidend) bewegingsonderwijs op basisscholen door het ontwikkelen van deelschoolplannen bewegingsonderwijs door scholen en kinderopvang in samenwerking met sportverenigingen en uitgevoerd als jaarprogramma binnen en buiten de scholen.
- het stimuleren van sportdeelname door het aanbieden van sport- en bewegingsactiviteiten

3.2.3 Advisering

- bij de uitwerking van lokale ideeën (bijvoorbeeld fairplay, sport en bewegen in kinderopvang, jeugdvakantiewerk, Galm, jaarlijkse sportactiviteiten).
- in de samenwerking tussen sportverenigingen en scholen.
- belangenbehartiging door het geven van voorlichting

4 De projectonderdelen

Er is de afgelopen tijd in beide gemeenten veel informatie verzameld over wensen en behoeften bij betrokken partijen (o.a. jeugd, onderwijs, sportverenigingen, buurthuizen). Enquêtes, discussieavonden, overleg met vertegenwoordigers uit het onderwijs en welzijnswerk en de sportaanbieders in beide gemeenten hebben bijgedragen tot een breed gedragen invulling. Uiteindelijk zijn er zes projectonderdelen uitgewerkt, die de komende jaren aandachtspunt van dit Breedtesportproject zullen zijn. Er zijn vijf gezamenlijke projectonderdelen (1, 3, 4, 5 en 6) en daarnaast is er in de gemeente Vlissingen een eigen projectonderdeel (2).

De keuze is gemaakt om de komende jaren de volgende onderdelen als speerpunten van dit project te nemen:

4.1 Versterken sportinfrastructuur

Sportverenigingen krijgen ondersteuning op het gebied van het werven van vrijwilligers, de kwaliteitsverbetering van het vrijwilligerkader, het bevorderen van sportdeelname door jongeren, doelgroepenbeleid, management van de organisatie alsmede toekomstbeleid.

4.2 Belangenbehartiging

Door de oprichting van een sportraad nieuwe stijl wordt voor alle sportbetrokkenen en -belanghebbenden de inspraak en invloed op sportbeleid in de gemeente Vlissingen vergroot.

4.3 Jeugdsport en bewegingsonderwijs

Het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs en het stimuleren van sportkennismaking door samenwerking te bevorderen en te stimuleren tussen scholen, kinderopvang en sportaanbieders.

4.4 Oudersport

Ondersteuning geven bij de ontwikkeling van 55+ sport. Specifieke aandacht voor mensen met een handicap of chronische aandoening of mensen met andere redenen voor beperkte sportmogelijkheden en (waar mogelijk) integratie van die deelnemers in bestaande structuren of aanbod.

4.5 Sportbuurtwerk

Op wijkniveau worden – waar gewenst en mogelijk - sport- en spel mogelijkheden gerealiseerd voor de ongeorganiseerde of anders-georganiseerde sport.

4.6 Sportstimulering

Het bevorderen van integratie van mensen met een functiebeperking en/of chronisch ziekte bij bestaande sportaanbieders alsmede de toegankelijkheid van sport- en beweegvoorzieningen vergroten voor hen.

5 Verwachtingen op termijn

Ook al is het op dit moment niet mogelijk om gedetailleerde kwantitatieve en kwalitatieve doelen te verwoorden, er zijn wel duidelijke verwachtingen over de effecten van dit project, namelijk:

- een verbetering van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs door het veranderende lespatroon van leerkrachten.
- de bewustere sportkeuzen die kinderen kunnen maken door de kennis-makingsactiviteiten met diverse sporten.
- meer samenwerking tussen scholen en sportaanbieders.
- heldere en toegankelijke informatie over sportgerelateerde onderwerpen
- meer en zinvolle samenwerking tussen verenigingen onderling.
- intensievere samenwerking tussen gemeenten die met Breedtesport bezig zijn.
- de verbreding en versterking van het sportaanbod.
- een afnemend aantal vrijwilliger- en kaderproblemen.
- kennistoename van de vrijwilligers/kaderleden.
- meer sportdeelname door jeugd en jongeren die nu geen lid zijn van een sport-vereniging.
- de ontwikkeling van buurtsport, naschoolse sportactiviteiten en vakantie-activiteiten.
- het bereiken van jeugddeelname bij sportactiviteiten en het mede organiseren ervan.
- een toename van het aantal volwassenen- en ouderensporters, inclusief gehandicapten en chronisch zieken.
- integratie van groepen chronisch zieken, gehandicapten, volwassenen en ouderen bij sportaanbieders.
- een toename van het aantal kaderleden en vrijwilligers uit de groep ouderen, inclusief gehandicapten en chronisch zieken.
- goede belangenbehartiging voor alle sport- en beweeg doelgroepen

6 De projectorganisatie

6.1 Voorwaarden binnen de uitvoering

Het langdurig effect van dit zesjarige project moet tot uiting komen in een stabiele inbedding van activiteiten en resultaten in de bestaande structuren en organen. Continuïteit en betrokkenheid van beroeps- en vrijwillig kader is daarin van essentieel belang.

De planmatige aanpak van het project dient vraaggericht te zijn. Per activiteit wordt – in overleg met het veld en de projectgroep - een concreet plan van aanpak (werkplan) en een jaaractiviteitenplan gemaakt. Daarbij wordt rekening gehouden met de specifieke doelstellingen van dit project, de wensen en behoeften in het veld, de samenwerkingspartners, de fasering en werkwijze van het deelproject als ook de resultaten van het voorgaande jaar. Door het werken met een plan van aanpak per projectonderdeel zullen er steeds kwantitatieve en kwalitatieve evaluatiegegevens verzameld kunnen worden.

De evaluatiemethode die per activiteit gekozen wordt, zal sterk afhangen van de inhoud van het projectonderdeel. Kerndoelen en streefdoelen zullen zoveel als mogelijk steeds benoemd worden. Manieren hiervoor zijn het deelprojectwerkplan en het gemeentelijk beleids- en beheersinstrumentarium (BBI). Draaiboeken en volgsystemen zullen belangrijke middelen zijn om de overdraagbaarheid en duurzaamheid te garanderen.

De aanpak per projectonderdeel dient steeds een breed draagvlak te hebben. Overleg met betrokken partijen zal dan ook een steeds terugkerend gegeven zijn. Follow-up methoden zullen een grote rol moeten krijgen om (nieuwe) ontwikkelingen een duurzaam karakter te geven en het aanbod actueel en op maat te houden.

6.2 Aansturing van dit project

Om dit project gedurende de gehele periode goed te beheren is in goed overleg een structuur afgesproken.

- De Stuurgroep: in deze bestuurlijke groep hebben zitting de portefeuillehouders sportzaken, welzijn, onderwijs en jeugdzaken, de afdelingshoofden en de beleidsmedewerkers sport van beide gemeenten. Zij bewaken de voortgang van het project. Daartoe worden ze geïnformeerd door de projectgroep. De gemeente Vlissingen is voorzitter van deze groep. De gemeente Middelburg is de aanvragende gemeente.
- De Projectgroep: in deze ambtelijke groep hebben zitting de beleidsmedewerkers Sport van beide gemeenten, alsmede aan te stellen consultants Sport en Bewegen en/of projectmedewerkers. De projectgroep draagt zorg voor de uitvoering van het project, bewaakt de organisatorische en inhoudelijke samenhang tussen alle projectonderdelen, verzorgt het secretariaat, is aanspreekpunt voor het project en bewaakt de financiële middelen. Zij rapporteert aan de stuurgroep over de voortgang van het project. De gemeente Middelburg is voorzitter van deze groep.

- Binnen het takenpakket van de beleidsambtenaren Sport van beide gemeenten zijn uren beschikbaar voor aansturing en beheer van het gehele project en aan te stellen projectmedewerkers. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit en effectiviteit van het project, als ook voor het realiseren van de randvoorwaarden. Zij dragen verantwoording af aan het hoofd van hun sector .
- De Vlissingse Sportraad adviseert in de eigen gemeente gevraagd en ongevraagd over de inhoudelijke ontwikkeling en voortgang van het project en heeft mede als taak het draagvlak voor dit project te versterken.
- De projectonderdelen worden uitgevoerd en beheerd door projectteams. In de projectonderdelen kunnen zonodig een of meerdere werkgroepen actief zijn. Zij dragen verantwoording af aan de projectgroep. Gezien het gegeven dat omliggende gemeenten (Veere, Noord-Beveland, Goes, Kapelle, Reimerswaal en Borsele) met gelijksoortige projecten bezig zijn, wordt zoveel als mogelijk ook intergemeentelijk samen gewerkt. Veel aandacht zal daarbij uitgaan naar afstemming van inhoud en uitvoering, als ook het uitwisselen van ervaringen en reeds ontwikkelde producten.
- Als participanten van dit project kunnen genoemd worden de Vlissingse Sportraad, sportverenigingen, basisscholen, kinderopvang, het welzijnswerk (ouderen en jeugd), wijk- en buurtverenigingen, Sportzeeland (Provinciaal Instituut Sport en Beweging) ROC Zeeland afd. MDGO/SD (voorheen CIOS), Scoop (Zeeuws Instituut voor Welzijn, Zorg en Cultuur), Stichting Het Klaverblad Zeeland, landelijke sportkoepels (NOC*NSF – NISB – NEBAS/NSG) en sportbonden.

7 Begroting project

Dekkingsplan

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Totaal	% totaal
Totaal budget	216092	216091	217972	207566	207566	205299	1270586	100,0%
VWS	130798	130797	122678	112272	102272	100005	698822	55,0%
Vlissingen	47647	47647	47647	47647	47647	47647	285882	22,5%
Middelburg	37647	37647	47647	47647	57647	57647	285882	22,5%

Toelichting:

- De VWS bijdrage is 55%
- Per gemeente is de bijdrage 22,5% dus samen 45%
- De gemeente Middelburg reserveert middelen in de loop van de projecttijd

8 De deelprojecten

<u>Project 1</u>	<u>Versterken sportinfrastructuur</u>
Aanleiding	Sportende burgers zijn onvoldoende bekend met de huidige sportmogelijkheden en sportinfrastructuur. Sportverenigingen weten lang niet altijd waar men voor bepaalde ondersteuningsvragen terecht kan of hoe aangeboden adviezen met het huidig kader kunnen worden geïmplementeerd in de vereniging. De meeste sportverenigingen houden zich te weinig bezig met sportontwikkeling, terwijl hieraan wel degelijk behoefte is ²¹ .
Doel	Sportverenigingen krijgen voorlichting en ondersteuning op voor hen relevante thema's en knelpunten (vraaggerichte werkwijze). Burgers kunnen terecht met vragen over sport en beweegmogelijkheden.
Doelgroep	Bestuurlijk en sporttechnisch kader van sportverenigingen Burgers die willen sporten en/of bewegen
Resultaat	Meer samenwerking tussen sportaanbieders Kennisverbreding in algemene zin van vrijwillig sportkader Heldere en toegankelijke informatie over sportgerelateerde onderwerpen
Activiteiten	Het bestaande gemeentelijk vrijwilligerbeleid wordt getoetst op effectiviteit voor de sportvrijwilliger en waar nodig aangepast. De bestaande vrijwilligervacature-bank wordt meer toegerust voor de sportvrijwilliger. Er komt een internetsite met (lokale) sportgerelateerde informatie. Het bestaande Bureau Sportbelangen Vlissingen gaat zich omvormen tot sportloket. Themabijeenkomsten over de relatie/taakverdeling met landelijke sportbonden en provinciale ondersteuningsorganisaties, samenwerking en afstemming met andere gemeenten, ICT oplossingen, voorlichting over relevante wet- en regelgeving, accommodatiebeleid en vrijwilligerbeleid, netwerkontwikkeling ²² .
Instrument	Bureau Sportbelangen Vlissingen en Beleidsmedewerker sport (Middelburg) Projectgroep Sportinfrastructuur (intergemeentelijk) Externe projectmedewerkers
Tijdspad	2004 - 2009 Projectmatig en vraaggericht aanbieden van producten / diensten
Financiën	Gehele projectperiode € 324.203 (25.5 % van het totale budget) Gemiddeld per jaar € 54.034 (activiteitengeld)
Betrokken partijen	Sportaanbieders, Sportraad Vlissingen, Vacaturebank vrijwilligers Vlissingen, Sport Zeeland, Scoop (Zeeuws Instituut voor Welzijn, Zorg en cultuur) NISB (Kennisbank), gemeente Borsele en Veere (pioniers sportloketten Zeeland) Landelijke sportbonden
Voorwaarden	Er worden op jaarbasis producten en diensten ontwikkeld en aangeboden vanuit de vooraf geïnventariseerde vraag en/of behoefte.
Continuïteit	Het ondersteuningsaanbod blijft bestaan op jaarlijks terugkerende basis. Een jaarlijks werkplan/jaarverslag staan garant voor verantwoording van beoogde effecten en behaald resultaat.

---

²¹ Met name doelgroepenbeleid en netwerkontwikkeling/samenwerking

²² Deze thema's zijn door sportverenigingen in de inspraakronden benoemd

<u>Project 2</u>	<u>Belangenbehartiging Sport Vlissingen</u>
Aanleiding	Al sinds 1954 heeft Vlissingen een Sportraad. Haar taken en bevoegdheden liggen sinds 1997 vast in een verordening ²³ en een reglement van orde. Haar taken zijn zowel van adviserende aard als van beherende aard. Daarnaast kan zij sportstimulerende activiteiten organiseren. In de Sportraad hebben momenteel alleen zitting vertegenwoordigers per sector van de sportverenigingen en de beleidsmedewerker Sport. De Wethouder Sport is adviserend lid van de Sportraad. Deze werkwijze sluit niet meer aan bij de sportnota 2002.
Doel	De taak en werkwijze van de Sportraad worden in overeenstemming gebracht met de aandachtspunten van de sportnota Vlissingen. Hierdoor wordt voor alle sportbetrokkenen en -belanghebbenden de inspraak en invloed op sportbeleid in de gemeente Vlissingen vergroot.
Doelgroep	Sportvertegenwoordigers van sportverenigingen en commerciële sportaanbieders, ouderen, gehandicapten en chronisch zieken, allochtonen en jeugd en jongeren
Resultaat	Een nieuwe organisatiestructuur Aanpassing van de verordening Communicatieplan Sportraad nieuwe stijl
Activiteiten	Een interne discussie wordt in gang gezet. Er wordt een nieuwe organisatiestructuur geformuleerd. Er worden vertegenwoordigers gezocht. Invoering van het nieuwe model. Jaarlijkse toetsing van het nieuwe model
Instrument	Bureau Sportbelangen Vlissingen Werkgroep Sportraad nieuwe stijl Sportraad Vlissingen
Tijdspad	2004 – Ontwikkelen en invoeren nieuwe model 2005 – 2009 Uitvoering en toetsing werkwijze / resultaat
Financiën	Gehele projectperiode € 13.614 (1,1% van het totaal budget) Gemiddeld per jaar € 2.269
Betrokken partijen	Sportverenigingen, Wethouder Sport, ambtenaren Welzijn, vertegenwoordigers sportbelangengroepen, Sport Zeeland
Voorwaarden	Het nieuwe model is efficiënt en effectief. Specifiek ook meer aandacht voor 25-50 jarigen die niet aan sport doen
Continuïteit	Werkwijze en resultaat van inspraak worden jaarlijks geëvalueerd.

²³ Verordening Sportraad Vlissingen 1997

Project 3	Kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs
Aanleiding	Uit landelijk onderzoek blijkt dat een steeds grotere groep kinderen bewegingsachterstand oploopt. Samenwerking tussen scholen en sportaanbieders bij sportkennismakings-activiteiten gebeurt nog weinig structureel. Schoolspordagen staan onder druk wat betreft organisatiemogelijkheden. Bewegingsonderwijs op scholen staat onder druk door bezuinigingen, maar (basis)scholen willen weer meer aandacht voor bewegingsonderwijs.
Doel	Het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs. Het stimuleren van sportkennismaking door samenwerking tussen scholen, kinderopvang en sportaanbieders.
Doelgroep	Leerlingen basisonderwijs en voortgezet onderwijs Leerkrachten en schoolbestuurders Beroepskrachten kinderopvang Kaderleden en bestuurders van sportverenigingen / overige sportaanbieders
Resultaat	Scholen krijgen ondersteuning bij de uitvoering van deelschoolplannen bewegingsonderwijs en het organiseren van schoolsportactiviteiten. Meer sportaanbieders verzorgen gastlessen i.s.m. scholen. Het % gastlessen in de jaarplanning bewegingsonderwijs voor groep 3 en 4 stijgt van 10% naar 20% in en buiten de school (door inschakeling sportaanbieders, nieuwe vrijwilligers, sportbonden, sportopleidingen)
Activiteiten	Overleg in de intergemeentelijke werkgroep bewegingsonderwijs Inventarisatie van deelnemende organisaties per gemeente en hun wensen Opstellen plan van aanpak en fasering voor ondersteuning scholen + uitvoering Coördinatie en organisatie (zomer-) schoolsportactiviteiten Organisatie van gastlessen i.s.m. scholen + toetsing kwaliteit en effect
Instrument	Projectmedewerkers
Tijdspad	2004 Inventariseren leerlijnen en plan van aanpak + start uitvoering 2005-2009 Uitvoering op deelnemende scholen
Financiën	Gehele projectperiode € 262.471 (20.7 % van het totale budget) Gemiddeld per jaar € 43.745
Betrokken partijen	(Basis)scholen, vakleerkrachten bewegingsonderwijs Archipelscholen, groepsleerkrachten, sportbuurtwerkers, sportaanbieders, sportopleiding ROC MBO/SD afd. CIOS , kinderopvang, Sport Zeeland, de gemeenten Noord-Beveland en Veere.
Voorwaarden	De projectmedewerker heeft de taak de samenwerking tussen scholen en sportaanbieders te intensiveren. Het project is daarnaast ondersteunend dat wil zeggen gericht op deskundigheidsbevordering van de groepsleerkrachten. Waar mogelijk ook samenwerken met de sportbuurtwerker (project 5)
Continuïteit	Jaarlijkse evaluatie op basis van werkplan, tevredenheidsonderzoek op scholen en deelnamegegevens van sportkennismakingsactiviteiten.
Project 4	Sport voor ouderen

Aanleiding	Voor de leeftijd van 55 jaar en ouder worden redelijk veel sport- en bewegingsactiviteiten georganiseerd ²⁴ . Er bestaat veel belangstelling voor deze activiteiten, soms is er een wachtlijst. Galm projecten slaan goed aan maar de overdracht richting sportaanbieders schiet nog te kort en er zijn te weinig groepen. In de toekomst zullen bovengenoemde activiteiten meer wijkgericht aangeboden worden. Het preventieve gezondheidsaspect is voor de gemeente erg belangrijk, maar ook sociale motieven zijn van belang (ontmoeting, sociale uitsluiting)
Doel	Ondersteuning geven bij de ontwikkeling en uitbreiding van ouderensport. Meer ouderen aan het sporten/bewegen krijgen.
Doelgroep ²⁵	Ouderen vanaf 55 jaar, die actief willen en/of moeten bewegen. Sportaanbieders
Resultaat	Integratie van groepen sportende ouderen bij bestaande sportaanbieders. Nieuwe Galm groepen in nog niet voorziene wijken Professionalisering van de betrokken docenten (deskundigheid en tarieven)
Activiteiten	Informatiebijeenkomsten met sportaanbieders Nieuwe (Galm) beweeggroepen opstarten Formuleren en uitvoeren van actiepunten professionalisering docenten Exit interviews Galm deelnemers (gestandaardiseerde vragenlijst) Registratie kengetallen deelnemers Sport en bewegen 55+
Instrument	Gemeentelijke welzijnsorganisaties Beleidsmedewerkers Welzijn en sport
Tijdspad	In 2004 : opzetten en coördineren van activiteiten Van 2005 tot 2009 het verder ontwikkelen van sport en bewegen voor ouderen vanaf 55 jaar en de integratie bij (sport)aanbieders.
Financiën	Gehele projectperiode € 117.318 (9,2% van het totale budget) Gemiddeld per jaar € 19.553
Betrokken partijen	Werkgroep 55+ Vlissingen, seniorenraden, wijkverenigingen, sportaanbieders , sportbuurtwerker, Sport Zeeland (Zeeuwse Sportraad) , ROC MBO/SD afdeling CIOS, MBVO en GALM docenten , ouderenbonden.
Voorwaarden	Jaarlijkse evaluatie op basis van tevredenheidsonderzoek en sportparticipatiecijfers. Speciale aandacht voor aansturing en toetsing van begeleiders en/of docenten alsmede tarieven.
Continuïteit	Na afloop van het project zal bekeken worden of ondersteuning van ouderensport in een behoefte voorziet en hoe zorggedragen kan worden voor de voortgang van het gerealiseerde aanbod.

[Project 5](#)   Sportbuurtwerk

Aanleiding   In beide gemeenten wil men dat (jeugd-) buurtsport een plaats krijgt in

---

²⁴ MBVO, tai-chi, squaredansen, sportgroep 55+, yoga, gymnastiek, zwemmen, volksdansen en koersballen.

²⁵ Zie ook de bijlage Sport en bewegen voor ouderen

wijkontwikkelingsplannen (autovrije zones, speelreintjes, speeltuinen, trapveldjes, gymzalen). In 2003 wordt een voorschot genomen op deze activiteit door onder andere een WhozNext project²⁶. Ook wil men buurtsport dichterbij de Open Wijschool / brede school brengen. Middelburg heeft reeds een sportbuurtwerker.

Doel	Een gevarieerd sportaanbod leveren voor een zo groot mogelijke groep buurtbewoners. De activiteiten van het sportbuurtwerk zijn onder te verdelen in incidentele en vaste activiteiten voor zowel de jeugd als volwassenen.
Doelgroep	Wijk- en buurtbewoners Sportaanbieders en brede school partners
Resultaat	Uitbreiden van activiteiten in Middelburg (brede school en wijk) Opzetten en uitvoeren van sportbuurtactiviteiten in Vlissingen
Activiteiten	Het organiseren van vrijblijvende (zomer-)sport -en spelactiviteiten in de wijk. Het organiseren en (doen) uitvoeren van sport- en bewegingsactiviteiten in het kader van de brede school Er worden op wijk- en buurtniveau werkgroepen Sportbuurtwerk geformeerd.
Instrument	Sportbuurtwerker
Tijdspad	In 2004 Aanstellen sportbuurtwerker Vlissingen en start uitvoering Van 2005 tot 2009 uitvoeren van activiteiten, evaluaties en voortgang.
Financiën	Gehele projectperiode € 507.753 (40% van het totale budget) Gemiddeld per jaar € 84.625
Betrokken partijen	Beleidsambtenaren Welzijn en Sport, sportaanbieders, jeugdverenigingen, basisscholen, wijkverenigingen, Sportraad Vlissingen, Sport Zeeland (Zeeuwse Sportraad), NISB
Voorwaarden	De sportbuurtwerker moet in zijn wijk of buurt integraal werken. De invulling van dit speerpunt geschiedt volgens het WhoZnext principe De start van dit project ligt voor Vlissingen in de wijken met het laagste inkomensniveau. Per wijk of doelgroep wordt aangesloten bij reeds bestaande netwerken, voorzieningen of activiteiten.
Continuïteit	Aan het eind van de projectperiode voortzetting van de projectaanpak.

---

²⁶ Dit is een NISB programma voor 12 – 18 jarigen waar de provincie subsidie voor geeft. Looptijd 1½ jaar. Kan starten uiterlijk zomer 2003, want het moet december 2004 afgerond zijn. Wordt uitgevoerd i.s.m de Sport Zeeland (Zeeuwse Sportraad). Centrale begrippen in de werkwijze van dat programma: jeugdparticipatie, zelforganisatie, teams in kernen, scholen of sportverenigingen, mentorbegeleiding.

<u>Project 6</u>	<u>Sportstimulering specifieke doelgroepen</u>
Aanleiding	De gemeente Vlissingen en Middelburg hebben samen met de Walcherse buurgemeente Veere een nota Gehandicaptenbeleid opgesteld ²⁷ . Hierin worden de kaders geschetst voor toekomstig beleid. Sport en recreatie maken een essentieel onderdeel uit van die nota. Mensen met een handicap en/of chronische aandoening zijn aangewezen op een aangepast aanbod van sport- en bewegingsactiviteiten. Er is een te beperkt aantal reguliere sportaanbieders waar men terecht kan.
Doel	Integratie van mensen met een functiebeperking bij bestaande sportaanbieders. Toegankelijkheid van voorzieningen vergroten Meer mensen met een functiebeperking en/of chronisch ziekte aan het sporten en bewegen krijgen.
Doelgroep	Mensen met een functiebeperking Chronisch zieken
Resultaat	Meer integratie van chronisch zieken en gehandicapten in bestaande sportverenigingen ²⁸ en bij andere sportaanbieders
Activiteiten	Het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten bij sportaanbieders Opzetten nieuwe Scalagroepen Het ondersteunen van nieuwe initiatieven aangepast sporten Het uitvoeren van sportstimuleringsprojecten. Provinciaal overleg aangepast sporten
Instrument	Gemeentelijke welzijnsorganisatie (SWOM en SKWM en St. Palladium) Beleidsmedewerkers Welzijn en sport
Tijdspad	In 2004 start uitvoering Van 2005 tot 2009 uitvoeren van activiteiten, evaluaties en voortgang.
Financiën	Gehele projectperiode € 45.228 (3,6 % van het totale budget) Gemiddeld per jaar € 7.538
Betrokken partijen	Seniorenraden, werkgroep gehandicaptenbeleid Walcheren, patientenverenigingen, sportaanbieders , Sport Zeeland (Zeeuwse Sportraad) , ROC afdeling CIOS, MBVO, Scala en GALM docenten , Het Klaverblad Zeeland ²⁹ , Nebas.
Voorwaarden	In samenwerking met ouderenbonden, patiëntenorganisaties en werkgroepen gehandicaptenbeleid
Continuïteit	Aan het eind van de projectperiode voortzetting van de projectaanpak.

²⁷ Nota Gehandicapten Inclusief beleid op Walcheren 2001-2004, Vlissingen, Middelburg, Veere, januari 2001

²⁸ Zie ook het deelproject Verenigingsondersteuning – vitaal beleid

²⁹ Het Klaverblad Zeeland is de provinciale belangenbehartiger voor o.a. chronisch zieken (RPCP), ouderen (POSO) en mensen met een functiebeperking (ZSG).

Uit het landelijke onderzoek van het NOC*NSF in 1996 kwam een aantal verontrustende knelpunten naar voren. Ook het Ministerie van VWS is in zijn breedtesportimpuls uitgegaan van deze knelpunten. In de inspraakronden is deze knelpuntenlijst gebruikt om de lokale analyse te maken van wensen en behoeften. De knelpunten kunnen gerangschikt worden in de volgende categorieën

 Accommodatiebeleid en –beheer

Nieuwbouw, planning, tarieven en privatisering, beheerssubsidie, milieueisen, exploitatie, toegankelijkheid conform ITS ³⁰

 de Vitale Sportvereniging

Toekomstbeleid, doelgroepenbeleid, management, deskundigheid, subsidiemogelijkheden, ledenwerving, promotie van sport, marketing, samenwerking en sponsering

 Personeelsbeleid

Voor vrijwilligers, kaderleden, besturen (onkostenvergoedingen, opleidingen en scholing, verzekeringen, arbeidsvoorwaarden, vrijwilligerbeleid, contracten, ondersteuning)

 Communicatie

Contact en relatie met gemeente en/of bonden, netwerkontwikkeling, informatie en inspraak

 Wetten en regels

Bijvoorbeeld Drank en Horecawet, lokaal gezondheidsbeleid, subsidiebeleid, milieuzorg

---

³⁰ ITS = Internationale Standaard Toegankelijkheid (gehandicapt)

Bijlage 2 Sport en bewegen voor Ouderen

Doelgroepen	Betrokken partijen
MBVO (Meer Bewegen voor Ouderen) Intramuraal (woonzorgcentra en verpleeghuizen) door MBVO docenten en/of activiteitenbegeleiding/fysiotherapie Voor met name 75+	Welzijnsorganisatie Wethouder Welzijn en Sport Beleidsmedewerker Sport en Welzijn? Woonzorgcentra Verzorginghuizen en verpleeghuizen Sport Zeeland (Zeeuwse Sportraad) ROC / CIOS Goes (sportopleidingen)
MBVO (Meer Bewegen voor Ouderen) Extramuraal (in gymzalen, buurthuizen en zwembaden door MBVO-docenten) Voor 65+	Welzijnsorganisatie Ouderenbonden (zoals PCOB en Anbo) Seniorenraad Wethouder Welzijn en Sport Beleidsmedewerker Sport en Welzijn Sport Zeeland (Zeeuwse Sportraad) CIOS Goes (sportopleidingen)
GALM (als gesubsidieerde activiteit door opgeleide docenten) stimuleringsmethode voor niet-actieve ouderen (55-65 jaar)	Welzijnsorganisatie Sportaanbieders Seniorenraad Wethouder Welzijn en Sport Beleidsmedewerker Sport en Welzijn Sport Zeeland (Zeeuwse Sportraad) ROC / CIOS Goes (sportopleidingen) Sportbuurtwerk
Georganiseerd (binnen verenigingen) Aanbod 55+ sport (sporttakspecifiek)	Sportverenigingen Seniorenraad Sport Zeeland (Zeeuwse Sportraad) ROC / CIOS Goes (sportopleidingen) Commercieel aanbod (fitness, skaten e.d.)
Ongeorganiseerd 55+ (individueel, buitensporten als fietsen, wandelen, skaten, zwemmen) – vallen daarmee ook onder het te ontwikkelen recreatiebeleid	Ouderenbonden (zoals PCOB en Anbo) Seniorenraad Wethouder Welzijn en Sport Beleidsmedewerker Sport en Welzijn Dorpsraden Wijkverenigingen. Commercieel aanbod (fitness, skaten e.d.) Sportbuurtwerk
Anders-georganiseerd 55+ (bijvoorbeeld via een ouderensoos of sportbuurtwerk)	Welzijnsorganisatie Buurt en wijkcomités / dorpsraden Wijkverenigingen. Sportbuurtwerk Ouderenbonden (zoals PCOB en Anbo) Seniorenraad Wethouder Welzijn en Sport Beleidsmedewerker Sport en Welzijn

---

Bijlage 3 Kerngegevens

	Vlissingen ³¹	Middelburg
Oppervlakte gemeente	34.497 ha.	5.304 ha
Water	31.076 ha.	440 ha.
Natuurgebied	128 ha.	118 ha.
Recreatief gebied	149 ha.	116 ha.
Aantal inwoners	45.806	45.607
Van 0 – 4 jaar	2.337	3.755
Van 5 – 9 jaar	2.570	2.845
Van 10 – 14 jaar	2.486	3.621
Jongeren 15 – 19 jaar	2.833	3.212
Van 20 – 49 jaar	15.520	11.387
Van 50 – 59 jaar	6.302	15.153
Van 60 – 80 jaar	7.750	5.137
Vanaf 80 jaar	1.759	2.024
Raming aantal inwoners 2010	45.325	42.595
Aantal basisscholen	18	24
Leerlingen basisonderwijs	3.976	4.867 (per 01-10-03)
Aantal lesuren schoolgymnastiek	onbekend	8.500
Aantal VO scholen in stadsgewest	12	9
Aantal MBO opleidingen		3
Aantal HBO opleidingen		1
Aantal jeugd en jongerenverenigingen	13	15
Aantal verenigingsspeeltuinen		
Aantal peuterspeelzalen	18	4
Aantal kinderopvangplaatsen	7	12
	712	460 (in 2003 75 plaatsen erbij)
Aantal binnensportaccommodaties		
Aantal buitensportaccommodaties	14	8
Aantal tennisbanen	28	12
Aantal gymzalen	21	22
	13	15
Aantal sportverenigingen	63 aangesloten verenigingen	87
Aantal leden	11.122	onbekend
Bezoekers zwembaden		Vanaf 01-08-02 is zwembad
Recreatief	113.631	Poelendaele gesloten en
Doelgroepinstructieles	132.568	maken de inwoners gebruik
Bezoekers kunstijsbaan	3.920	van het bad in Vlissingen
55 Plussers	11.000	

³¹ Uit o.a. Statistisch Jaarboek Vlissingen 2000